СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 262. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЛИСТОПАДА 1950. No. 262. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 10, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАПОВІДАЮТЬ КОАЛІЦІЮ ПРОТИ ТРУМАНА В КОНҐРЕСІ

Вівтіркові вибори кинули колоди під ноги адміністрації Трумана на його шляху внутрішної і закордонної політики тим, що до Конгресу увійшли республіканці в такому числі, що зможуть при допомозі консервативних демократів з Півдня скласти коаліцію, яка матиме більшість при голосуванню. Новий сенат буде мати 49 демократів і 47 республіканців, одначе ще можлива переміна й в цій палаті, бо обчислення голосів не покінчені. Нова палата репрезентантів, хоч нараховує демократичну більшість, то все таки не запевнює належної більшости при змінених відносинах. У новій палаті демократи мають 232 голоси, республіканці 202, а один є незалежний, отже демократи мають більшість коло 30 голосів. З уваги, що південні демократи часто йдуть з республіканцями, головно в суспільних справах, президент Труман буде мати твердий горіх до розколення перед кожним важливішим проєктом. Крім того загальний напрям під час виборів вказував на зростаючу силу республіканців у більшій частині північних стейтів, а це вказує на настрій населення, з яким кожна адміністрація мусить рахуватися. Воєнне положення вимагатиме жертв, які в свою чергу вимагатимуть підвишки податків від багатших. Південні демократи це багаті землевласники; північні республіканці — це прихильники великих підприємств на які адміністрація Трумана накладала головні тягарі. Отже нова коаліція проти політики „визиску багатіїв" має зовсім оправдані підстави.

РОЗВЯЗАЛИ ЛІГУ ПОРТОРІКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Ню Йорк. — Американська Ліга для незалежности Порто Ріка оповіщує, що вона розвязується після того, як сповнено замах на життя президента Трумана у Вашингтоні. Цей замах спонукав організацію до заяви, що вона зі страхом глядить на спробу скритовбивства не тільки тому, що це морально обурююче, але й тому, що це шкодить самій справі, яку ліга обстоює". Урядники ліги надіються, що повстане якесь інше тіло, яке перевірить відносини між Злученими Державами і Порто Ріком.

ГАБСБУРИ ПРОЦЕСУЮТЬСЯ В АМЕРИЦІ

Кембридж, Масс. — Архикнязь Франц Йосиф з Австрії вніс позов до суду проти княжни Ілеани з Румунії за зворот мільйона долярів, які належаться йому за зламання контракту про переховування родинного маєтку Габсбурської династії. Архікнязь живе в Ню Йорку, а Ілеана, донька румунсько королеви Марії, замужної за Антоном Габсбургом, живе на передмістю Бостону. Ілеана, як кажеться в позві, збирала доходи з Габсбурських маєтків в Австрії і вжисала замку Герштайн для себе і з цього не складала рахунку родині.

ТЕЛЕФОНІЧНІ РОБІТНИКИ ВИХОДЯТЬ НА СТРАЙК ПЕРЕД ОЗНАЧЕНИМ ЧАСОМ

Ню Йорк. — Телефонічні робітники в товарових магазинах вийшли іа страйк у середу 8 листопада, хоч початок страйку був заповіджений на шосту годину ранку в четвер 9 листопада. Його викликають цим разом не бюрові працівники й оперейторки, а механічні й технічні робітники на території. Бюрові працівники заповіли, що будкть шанувати пікетові маніфестації і там, де будуть поставлені пікети, вони не підуть. Страйк вибух у девятьох важливих осередках виробів телеграфічного приладдя підприємства Вестерн Електрик Компані, яка втримує свої магазини для телефонічних підприємств в Бостоні, Филаделфії, Питсбурґу, Клівленді, Денвер, Лос Анджелес, Луївил, Канзас Ситі й Ст. Луїс. Досі не було ще загальної перерви в телефонічнім русі, а авоматичні апарати загалом не будуть діткнені страйком. Одначе, коли треба буде направок, тоді страйк дасться відчути. Федеральна Служба Посередництва надіється не допустити до поширення страйку на цілий край.

АЧЕСОН НЕ ХОЧЕ УСТУПАТИ ЗІ СВОГО СТАНОВИЩА

Вашинґтон, 8 листопада. — Вислід виборів додав відваги республіканцям у повторюванні закидів проти закордонної політики теперішнього уряду. Головне вістря республіканської критики звертається проти секретаря стейту Діна Ачесона, як керівника цієї політики. Сенатор Роберт А. Тефт, головний противник демократичної закордонної політики, вибраний поновно значною більшістю голосів, заявив негайно після свого перевибору, що республіканці зажадають провірки політики Трумана і його зобов'язань супроти Західної Европи. Він підносить сумніви, чи Західну Европу вдасться насправді оборонити перед Москвою з уваги на те, що Росія має вже атомову бомбу. Тому, на думку сен. Тефта, шкода робити великі зусилля для Західних европейських держав без найширшої попередньої дискусії в тій справі.

Тефт, а з ним і інші впливові республіканці видвигають домагання, щоб секретар Ачесон зрезигнував зі свого становища. На тижневій пресовій конференції заявив Ачесон, що він не має наміру резигнувати. Він сказав, що вислід виборів не може мати впливу на спосіб ведення закордонної політики. Нарід і Конґрес, твердить він, добре розуміє положення, в якому опинилася Америка і тому нарід повинен стати солідарно, щоб зберегти рівновагу ума і дати урядові силу витримати ці часи.

В АМЕРИЦІ

● **Персонал Пентаґону,** в якому міститься секретаріят оборони, має тепер більше персоналу ніж було у департаменті війни підчас другої світової війни. Для паркування авт урядовців призначено площу з 46 акрів землі. Усіх урядовців зайнятих у тому будинку впродовж дня, нараховують 27,500. За минулої війни було їх 500 менше.

● **Вибори в стейті Мейн** оголошено ще в місяці вересні. Вони відбуваються швидше тому, що в листопаді там лиха погода. Для облегчення виборцям віддання голосу Конституція з 1819 р. визначила вибори на два місяці вчасніше.

● **Має 110 років і голосував 85** раз при останніх виборах Джеймс А. Гард з Рочестер, Н. Й. Він є ветераном Громадянської Війни і голосував перший раз в 1864 в місті Нашвил, у стейті Теннесі на през. Линколна.

● **Чолові представники** департаменту стейту не брали участі в святі совєтської амбасади з нагоди 33-річчя Жовтневої революції в Росії. Був тільки Фредерик Райнгардт, голова Російського Відділу. Зате негерський співак Пол Робесон дуже сердечно розмовляв з Вишинським.

РАДА БЕЗПЕКИ ВИСЛУХАЄ ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ В СПРАВІ ІНТЕРВЕНЦІЇ В КОРЕЇ

Лейк Соксес, 9. листопада. Рада Безпеки рішила вчора запросити представника комуністичного Китаю до участи в дебатах в справі комуно-китайської інтервенції в корейській війні по боці червоних проти Об'єднаних Націй. Злучені Держави голосували теж в користь того запрошення, тоді, як проти нього були представники національного Китаю і Куби, а Єгипет здержався від голосування. Раніше Рада Безпеки більшістю голосів проти двох та при шістьох здержаних відкинула совєтську пропозицію, щоби комуно-китайського представника запросити до загальних дебат у всіх справах Кореї. — Американський представник Ворен Р. Остин голосував зі застереженням, — що комун. Китай повинен дістати в справі інтервенції в Кореї „судове покликання„ а не „запрошення". Він додав, що комуно-китайський представник повинен дати Раді Безпеки „таке вияснення, яке він може", та що він, американський представник, матиме „кілька прямих і серіозних запитів до такого свідка". Зголошуючи своє застереження, Остин не домагався відповідної поправки резолюції і тому залишилось на „запрошенні". — Національно-китайський представник не скористав зі свого права вета і резолюція перейшла. Дальші наради відложено, очікуючи на приїзд комуно-китайської делеґації, хоча деякі представники домагалися продовжування дебат над американською резолюцією в тій самій справі комуно-китайської інтервенції в Кореї.

ЗАГРОЗА ВІЙНИ З КИТАЄМ ПРИСПІШУЄ ЗАВЕДЕННЯ РІЗНИХ КОНТРОЛЬ

Вашинґтон. — Страх перед війною з Китаєм викликав гарячкові приготування до заведення економічної контролі в різних ділянках на підстані закону про повновласти президента на випадок необхідности. Докищо ці пляни ще находяться в неяснім стані, одначе високі урядовці не закривають можливости заведення стелі на ціни і на платні вже впродовж одного місяця. Це вказувало б на зміну розкладу праці. Перед кількома днями, коли то перемога в Кореї була запевнена, складачі американської політики думали, що на стелю прийде час щойно за рік. Тепер вони нагло приготовляються до складення подрібних плянів і пущення їх в рух. Вибори минули, кожен знає, на чім він стоїть, отже наспів час швидкого діяння. З заведенням стелі на ціни може прийти зміна цін на імпортовані предмети. Передумують навіть над гуртовим закупом закордонної гуми й інших сирівців урядовими агенціями.

„ІНТЕҐРАЦІЯ" СТЕЙТСЬКО-КАНАДСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Оттава. — Міністер оборони Бруксі Клакстон заповів, що прийде до „інтеґрації" збройних сил зі Стейтів і Канади тому, що цього вимагає спільна оборона. Як одну з причин, чому Канада вислала свій відділ армії на вправи до Форт Луїс, у стейті Вашинґтон, є передбачення, що цей відділ буде боротися рамя об рамя зі збройними силами ЗДА. Він теж визнав, що канадійці тому йдуть на вишкіл до Америки, що цей вишкіл є кращий ніж британський. Він заповів, що устаткування канадської армії буде таке саме як американської.

180 ПРУЖИНОВИХ ЛІТАКІВ НОВОГО ТИПУ ВИСЛАНО ДО НІМЕЧЧИНИ

Вашингтон. — Команда повітряних сил виявила, що вислала до Німеччини 180 пружинових літаків нового типу на місце перестарілих літаків. Вони відлетіли понад Атлантійський океан ще 15 вересня, а друга група 21 жовтня з повітряної бази в Остин, Текс.

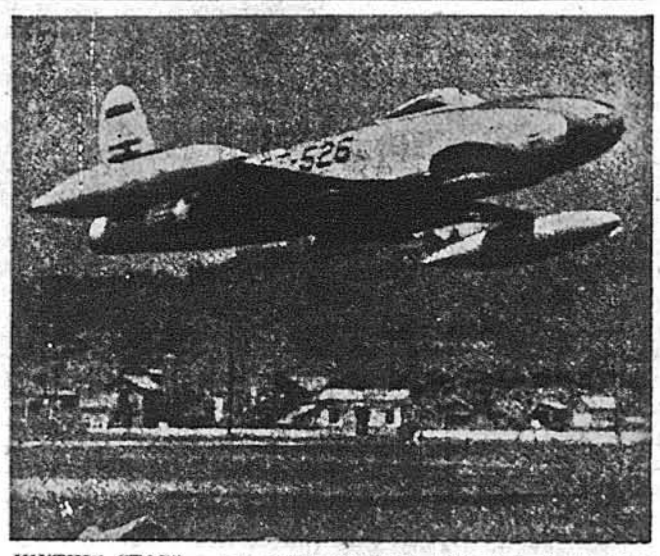
КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ ГЕН. ЧУПРИНКИ

У зв'язку з геройською смертю ген. Тараса Чупринки-Романа Шухевича, Комітет Українців Канади видав окрему відозву, в якій сказано: „Українська Повстанська Армія потерпіла через смерть свого довголітнього Команданта велику втрату. Ця втрата тимбільша, що український нарід має на дорозі до свого визволення ще багато трудноців, що прийдеться їх усувати твердими вояцькими руками.

Українська Повстанська Армія, що в ній боряться побіч себе і на полі слави кладуть свої голови українські вояки різного соціяльного походження і різних релігійних та політичних переконань, продовжує свою боротьбу дальше. Лише на хвилину затремтіли з болю вояцькі серця, бо це ж впав їх Командант. В тій хвилині смутку склонім голови і ми всі українські громадяни в Канаді в пошані перед пам'ятю передового українського вояка. — Хай в тій хвилині смутку перед нашими очима стане образ поневоленої України. Для України віддав Славної Пам'яті Генерал все, що людина може дати — всі свої сили, всі пориви свого серця і душі, а вкінці своє життя. Прямуймо і ми до тих високих ідеалів і працюймо для їх здійснення з'єдиненою громадою, у взаємній пошані до своїх особистих переконань, чого найкращим взором для нас є Українська Повстанська Армія. Це єдина і певна дорога до визволення України."

379 АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБАРДУВАЛЬНИКІВ ЗНИЩИЛИ НОВУ КОМУНО-КОРЕЙСЬКУ СТОЛИЦЮ

Токіо, 9. листопада. — Симчасова комуно-корейська столиця, місто Сінуїджу на корейсько-манджурському кордоні на ріці Ялу, вже не існує. 79 американських суперфортець типу Б-29 і 300 боєвих бомбардувальників в 90 процентах змели його з лиця землі першою в цій війні масовою атакою, скинувши на нього в загальному 630 тонн бомб, в цьому 85,000 запальних бомб. Після атаки на місці того міста, що мало 85 тисячів населення, залишилася тільки купа руїн, з яких до неба підносилися клуби диму. — На місто виконано цей нищівний налет, бо воно було головним вузлом постачання воєнних матеріялів та переходу військ з Китаю на допомогу комуно-корейським недобиткам. Під час атаки прийшло вперше в історії до повітряної битви між аліянтськими і совєтськими ракетовими літаками, в якій один ворожий літак був збитий а один пошкоджений. Всі американські літаки вернулися на свої бази без втрат і без пошкоджень. Впродовж останнього тижня через Сінуїджу перейшло для північно-корейських комуністів багато нової зброї, як і самих китайських військ. Ген. Стрейтмеєр, командант американських далеко східніх повітряних збройних сил, заявив, що ціллю вчорашнього налету було „виелімінувати Сінуїджу як майбутню базу постачання і зв'язку, потрібних комуністам для продовжування війни проти сил Об'єднаних Націй". Налет на Сінуїджу був виконаний негайно після того, як американська авіяція одержала з Вашинґтону дозвіл поширити круг свого діяння до самого манджурського кордону. Досі вона мала доручення обмежитись до трьох миль на південь від кордону, щоб не допустити до евентуальних прикордонних інцидентів. Під час битви між американськими ракетовими „Шутінґ Старс", що розгортають швидкість около 600 миль на годину, та совєтського виробу ракетовими літаками типу МІГ-15, ворожі літаки намагалися заманити американських над манджурську територію, але американці строго придержувались кордонної лінії і не переслідували ворога поза неї.

„ШУТІНҐ СТАР" — тип американського ракетного літака, з'єднання яких вчора вперше в історії взяло участь в повітряній битві з подібними совєтськими літаками над територією Північної Кореї.

АЛІЯНТИ НА СУШІ ЗНОВУ В ПОВНОМУ НАСТУПІ

Токіо, 9. листопада. — Після короткої кількадневної зупинки і навіть частинного відступу перед скріпленими китайськими дивізіями і комуно-корейськими силами, вчора і сьогодні вранці аліянтські війська знову були в наступі на всіх ділянках фронту. Стверджується, що вперше після здобуття комуністичної столиці Пйонґянґ, всі аліянтські війська були в контакті з ворогом на фронті, або в поході на фронт. Вміжчасі у Вонсан висадились нові з'єднання американської Третьої Дивізії і безпосередньо вирушили на фронт, куди відправлено теж 25-ту Піхотну Дивізію, що досі очищувала від партизанів запілля. Тому, що теж комуністичні сили дістають щораз то нові підкріплення в людях і воєнному матеріялі з Китаю та займають нові позиції на фронті, на найближчий час заповідається велику битву, що може бути рішальною для війни на корейській території. Комуністи відступають на двох фронтах, але аліянти тільки дуже осторожно посуваються за ними, передбачуючи можливість засідки. На східному секторі фронту здовж побережжя південно-корейські війська здобули дальших 12 миль терену і тепер віддалені ще тільки около 100 миль від совєтсько-сибірського кордону.

АЧЕСОН ОБЕРЕЖНИЙ З СОВЄТСЬКИМ ПРЕДЯВЛЕННЯМ ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Вашинґтон, 8 листопада. — Секретар стейту Дін Ачесон виявив, що Злучені Держави беруть до дбайливої уваги совєтську пропозицію для скликання Ради Міністрів Закордонних справ для роззброєння Німеччини. Одначе самий Ачесон не бачить виглядів на успіх таких нарад, хіба, що Совєти справді бажають миру і виявлять ці наміри таким способом, що перестануть загрожувати світовій безпеці. На пресовій конференції Ачесон оприлюднив заяву, в якій сказано, що ЗДА, Франція і Великобританія студіюють совєтські предявлення, оголошені з недавніх нарад совєтського блоку держав у Празі. Останнього тижня совєтський уряд переслав Злученим Державам копію Празької Декларації. Сьогоднішні завваги Ачесона є першою відповіддю американського уряду на цю пропозицію, хоч уже давніше Ачесон висловлював свої погляди на совєтські завваги в справі обєднання Німеччини. — Празька декларація була оприлюднена перед десяти днями. У ній було поставлене бажання обєднати Німеччину на совєтським пляні і недопустити до поновного озброєння. Ачесон висловив здивування, чому Росія так спішиться з цим питанням тепер, коли давніше іґнорувала пять місяців американський протест проти озброєння під-совєтської Німеччини.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ МАСОВА УЧАСТЬ В МАНІФЕСТАЦІЇ З ПРИВОДУ СМЕРТИ ГЕН. ЧУПРИНКИ

Ню Йорк, 9. листопада. — Об'єднаних Комітет українських національних організацій Ню Йорку і метрополітальної округи докладає всіх зусиль, щоби заповіджена на неділю, 26-го листопада, маніфестація з приводу геройської смерти команданта УПА, ген. Чупринки-Шухевича, випала найбільш величаво та була не тільки гідним вшануванням Його пам'яти, але й голосним протестом проти большевицького поневолення України. З одержаних досі інформацій виходить, що це буде справді всенародна маніфестація, з участю молоді як новоприбулої, так і тут народженої. Представником місцевої молоді в Комітеті є один з її відомих провідників, Володимир Бакад. — До участи в маніфестації окремо запрошується Американсько-Українських Ветеранів. Довідуємося, що артист-різьбар проф. Литвиненко приготовляє на Маніфестацію бюст поляглого. З нагоди Маніфестації — приготовляється теж відповідна інформативна література. Все це висуває заповіджену Маніфестацію на чоло наших громадських подій в цій метрополії.

● **Двох нових комуністів** відкрито між британськими вченими, що занімають важливі пости в дослідах атомової енергії.

ЮГОСЛАВІЯ ОБВИНУВАЧУЄ САТЕЛІТІВ В ПОРУШЕННІ ДОГОВОРІВ

Београд, 9. листопада. — Шеф штабу югославських збройних сил, ген. Коха Поповіч, виступив публично з обвинуваченням проти Болгарії, Румунії і Мадярщини, які під час війни були союзниками Гітлера а після неї стали сателітами Совєтського Союзу, закидуючи їм порушення постанов мирових договорів та розбудову своїх збройних сил далеко поза встановлені цими договорами обмеження. Ген. Поповіч заявив кореспондентам, що — „Болгарія, Румунія і Мадярщина грубо порушують військові клявзулі мирових договорів, що їх вони підписали з аліянтськими потугами". Маршал Тіто додав, що ці твердження він може доказати фактами. Він твердив: „Це є абсолютно правдиве, що вони збільшують свої армії далеко поза обмеження, встановлені договором в Парижі". — Згідно з югославськими твердженнями, Болгарія має нині вже два рази стільки військ, як її можна їх мати, та величезну кількість одержаної від Совєтів важкої зброї, хоча мировий договір їй це забороняє. Румунія і Мадярщина переступили мирові обмеження на 80%.

ГОСПОДАРСЬКИЙ СОЮЗ КРАЇН БЕНЕЛЮ

Гааґа, Голандія, 9. листопада. — В наступному місяці тут буде підписаний заповіджений вже від давна господарський союз між Бельґією, Голандією і Люксембурґом, що практично сполучуватиме господарства тих країн в одну цілість. Договір ще не передбачує плянованої повної злуки цих господарств, з одним вільним ринком та одною валютою, бо практично залишаться ще деякі обмеження. Проте, назовні всі ці країни виступатимуть як одна цілість та спільно підписуватимуть господарські договори з іншими країнами. Плянованого початково союзу з повною злукою господарств не можна було відразу перевести з огляду на опозицію поодиноких господарських кол в усіх трьох країнах. Проте сподіються, що до такої злуки прийде консеквентно в майбутньому та що господарський союз між країнами Бенелю послужить прикладом для відповідного розвитку господарської співпраці теж між іншими країнами.

В СВІТІ

● **Британський уряд** звернувся до совєтського, домагаючись, щоби той перестав заглушувати британські радіопередавання для самої Британії.

● **Архиєпископ Йорку в Англії** остерігає уряд своєї країни перед можливістю наглого і несподіваного нападу з боку Совєтського Союзу.

● **Король Непалю,** сусідної з Тибетом азійської країни, втік до Індії, де призвано йому право азилю.

● **Совєти заарештували в Берліні** 20 німецьких поліцаїв, обвинувачуючи їх в контрабанді товарів в західні зони.

● **Плянований на 1955 рік Міжнародний Ярмарок** в Парижі відложено аж на 1961-ший рік.

● **Англійський міністер оборони** повідомив, що на конференції у Вашинґтоні обговорювано теж можливість створення тактичних німецьких авіяційних збройних сил, не подаючи висліду цих нарад.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИБОРИ В КРАЇНІ СВОБОДИ

Американські вибори відбуваються „на землі", а не „в раю". Тому тут нема одної виборчої лісти, ні виборчих перемог на 99%, як от в царстві Сталіна. Зате є гострі кампанії, різні кандидати і різні лісти. Партію „вождя", себто в пристосуванні до цеї країни, партію президента Трумана, тут критикують безпощадно, включно з самим „вождом". Дивним це може бути тільки для тих, що виросли під диктаторськими режимами, а японським делеґатам, які приглядаються тут від року, як діє американська демократія, не могло в голові поміститись, щоб такі вибори могли відбуватись у повному спокою. Та вони відбулись не тільки в спокою, хоч тут і там аґітація була дуже завзята, але населення виявило своїм голосуванням, що воно вміє думати і діяти цілком самостійно, а це найважніше. Політичні машини, якими сильними вони не були б і якими виборчими фондами не розпоряджали б, не можуть заважувати сьогодні так, як це було в минулому. Це зміна на краще в політичному житті нації.

В Ню Йорку, де довгі часи монопольна влада була в руках Тамані Гол, переміг при виборах на мейора міста Винсент Імпелітері, „дикий" кандидат, якого не поперла жадна з великих партій. Такої перемоги ще в цьому місті досі не було. Це стане ще дивнішим, коли зважити, що проти нього кандидували два сильні кандидати, один ліберально-демократичний, другий республіканський. Та куди важливішою у загальному значенні є перемога сенатора Роберта А. Тефта, республіканця з Огайо. Можна з ним не годитись у поодиноких справах, але треба признати, що він, як серіозна опозиція — а такої завжди треба — є індивідуальністю в Сенаті Злучених Держав. Чесноти і патріотизму хіба не можна йому закинути, хоч можна бути найзавзятішим його противником, коли йдеться про робітничий закон, відомий під назвою Тефт-Гартлі Ект. Цей закон існує і теж і ми не годимось з ним у всіх його точках. Проте не бачимо, щоб робітництво як таке мало через нього якусь величезну шкоду. Теж віримо, що те, що зле й непрактичне, а стало законом через гарячі голови, буде певно знесене чи змодифіковане, як сталося вже з не одним подібним законом. Тому сумніваємось, чи було вказаним робітничим організаціям братись аж за таку виборчу боротьбу проти Тефта, якої ще в Америці не було. Аж чотири головні юнії — Американська Федерація Праці, Конґрес Індустріяльних Організацій, Незалежні залізничі братства та Майнерська Юнія — повели спільну акцію проти перевибору Тефта, призначуючи на це велику суму гроша. Проте Тефт переміг поважною більшістю. Тепер не без рації дехто говорить, що хто знає, якби було з його перевибором, коли б юнійні „диктатори" не були забажали показувати свою силу і „карати" того, хто їх не слухає. Заважило тут, як здається, негативне відношення американців до диктатур, звідки вони не походили б. Тому краще було дати робітництву вільну руку навіть у випадку з Тефтом, як ставити „робітничий фронт" проти нього. У всякому випадку гірше не було б випало! Це теж наука, ще й яка.

Вкінці згадаємо ще й про те, що провалився Віто Маркантоніо, дотеперішній — на 432 репрезентантів — одинокий оборонець кремлівської політики в Конґресі. Теж знаменита подія.

У виборі нових репрезентантів заважувало ще невдоволення з угодовости закордонної політики у відношенні до Совєтів та комуністичного Китаю. Боронити цю політику не належало до приємности.

За зв'язок з підсовєтськими народами

Совєтські володарі є непримиренними ворогами Америки, бо вона є для них перешкодою в здійснюванні їх пляну. Цей плян — це змагання до підбиття цілого світу при допомозі п'ятих колон, насильних державних переворотів, змов і т. п. Для здійснення свого пляну кремлівські диктатори мають багатства евразійської імперії, яка перевищила імперії всіх минулих часів. — Так зясовує у „Вол Стріт Джернал" теперішнє політичне становище Совєтів Вилйем Генрі Чемберлін, звісний автор „Зануреної України".

Він твердить, що напруження відносин між Совєтами й Америкою не є випливом дрібного непорозуміння, як думав през. Рузвелт, коли підчас переговорів в Теґерані й Ялті хотів вирівняти його самим стисненням руки Сталіна. З другого боку не треба думати, що це напруження мусить зараз спричинити вибух одвертої війни. Ще можливий є зиґзаґуватий шлях, позначений хвилевими місцевими перемирями.

Все ж таки не можна думати про наладнання аж таких щирих відносин між Совєтами й Америкою, які існують під теперішню пору, наприклад, між Стейтами й Канадою. Напруження між Совєтами й Америкою коріниться в чотирьох основних причинах. У першу чергу комуністи перейнялися фаталістичною вірою в доктрину Маркса, що між комуністичним і некомуністичним світом мусить прийти до рішального зудару. З такого переконання повстала в Совєтах засада, щоб не дотримувати ніяких зобовязань супроти некомуністів. На такій вірі побудовані велетенські комуністичні п'яті колони по всіх країнах світу. А понад те все існує Залізна Заслона, за яку сховалися кремлівські диктатори, щоб не допустити до себе і до собою загарбаних країн ніякого впливу з-поза неї.

Треба памятати, що Совєти це не нарід, а влада. Отже виринає питання, чи населення за Залізною Заслоною має таке саме наставлення, як його володарі? Чи не можливе думати, що під-совєтське населення може бути наставлене приязно, а не ворожо до Злучених Держав?

Саме над цим думають тепер у Вашинґтоні. Тому в столиці створено вже цілу низку національних рад, складених з вигнанців і втікачів з країн совєтських сателітів під опікою Краєвого Комітету Вільної Европи. Цей комітет стоїть під головством колишнього амбасадора до Японії, Джозефа Ґру. Не є виключене, що до цього комітету, складеного з секцій: чехословацької, мадярської, болгарської, румунської, приступить ще комітет Американських Приятелів Російської Волі, пише Чемберлін.

Така організація, хоч має приватний характер, матиме благословення департаменту стейту і інших урядових агенцій і стане прибіжищем усіх втікачів з-під Совєтів, які опинилися денебудь в чужих країнах. Ці втікачі знають відносини в Росії, можуть подати корисні інформації і навязати контакт з під-совєтськими людьми. Під теперішню пору є дві групи „нових" російських втікачів, а це Власівці й Солідаристи. Образково схарактеризовано Росію, що вона находиться під ледоватою шапкою, прикріпленою до північного бігуна. Одначе згодом ця ледовата шапка може стопиться. Треба тільки спробувати найти звязок з населенням і довідатися, що воно думає.

Нацисти мали знамениту нагоду використати вороже наставлення народу до совєтської влади. У своїй брутальній глупоті вони цього не зробили. Тепер відносини змінилися. Треба здогадуватися, що постійно під ледоватою шапкою находяться люди, які мають урядові становища і службу під комуністичним режимом. Одначе між населенням, що не дістає урядової платні, наставлення може бути відмінне.

На підставі досвіду з попередньої війни — каже Чемберлин — треба ствердити невдовілля серед не-російських національностей. Особливо українці, як теж деякі магометанські народи Кавказу і Центральної Азії, настроені дуже ворожо до Совєтів. Треба памятати, що росіяни творять менше ніж половину населення Совєтського Союзу. До того приходять ще народи на окраїнах совєтських кордонів. Тому не треба легковажити можливости вибуху невдовілля серед проти-російських сепаратистів, дораджує Чемберлин.

Колишній президент, Герберт Гувер, звернув увагу, що можливе в недалекій майбутності російський нарід скине теперішній режим, як скинув царське ярмо. Совєтські методи володіння є ще більше жорстокі і більше демагогічні ніж царські. Тому в майбутності будуть пороблені змагання найти щілини і мягкі місця в ледоватій совєтській шапці.

Як през. Вилсон вмів відрізнити німецького володаря від німецького народу, так треба тепер зробити в Росії. Таке пише Чемберлин у своїй статті.

Б. Козловський.

На пропаґанду — контрпропаґандою!

Якось авторові цих рядків випадково довелось взяти участь у своєрідній дискусії між кількома українськими новими іміґрантами і якимсь „старим американцем" альбано-грецького походження. На зауваження одного з „нових американців" про високу реальну заробітну плату в ЗДА „старий американець" почав завзято „доводити", що вже самий факт страйків в Америці показує, що це не є так. Ось, мовляв, в Совєтському Союзі страйків нема і це є очевидним доказом кращого становища в ньому робітників. Ніякі наші заперечення, що в СССР нема страйків зовсім не тому, що там так добре живеться робітникам, а тільки тому, що їх навіть і за натяк на страйк згноїли б десь у крижаних колимських нетрях, не могли, здавалось, переконати нашого співбесідника. Він мав на все одну готову відповідь: „Н е п р а в д а!" Неправда, що життя робітників та селян в СССР тяжке, що там нема волі, що там панують злидні, визиск і жорстокий терор. Неправда, бо йому, напр., добре відомо, що большевики, відібравши у багатіїв їхні палаци, віллі й розкішні помешкання, передали їх у безкоштовне користування робітникам. „Я сам, на власні очі, бачив це в одному фільмі", — переконано додав він як найефектовніший доказ своєї правоти. Так казав той, хто, працюючи все життя в ЗДА залізничим робітником, спромігся, за його ж власним визнанням, не тільки прожити його не бідуючи, а й відкласти капітал „про чорний день", вийти на пенсію і тепер ще непогано заробляти на легкій праці.

Можуть сказати: чи варто зупиняти увагу, особливо в пресі, на базіканні якогось спантеличеного к о м у н і с т и ч н о ю пропаґандою дурня, чи варто перед світовою бурею придивлятися до якоїсь піщинки? На нашу думку, все ж варто, бо о-таких „дурнів" або, може, просто сліпців на світі багато. Самі по собі вони справді — піщинки, в людській Сагарі, але маси піщинок, зметених гураґаном з нестійкої поверхні пустелі, становлять, як відомо, страшну нищівну силу.

Я не знаю, який саме фільм бачив отой альбанець. Але добре знаю, що цього не повинно бути. Залізною мітлою треба вимести геть з американської дійсности не лише отакі кінофільми, а й усю систему того щоденного отруєння злочинною брехнею свідомости далеких від правди людей, яке триває і досі в кінотеатрах, комуністичній пресі, летючках, на прикритих ідейним плащиком „миру" конференціях, лекціях, імпрезах тощо. Посилання на волелюбні традиції країни тут є недоречними, бо якраз в оборону їх це й треба здобути, бо там, де йдеться про ошуканство й державну зраду, кінчається сфера свободи й починається сфера злочину й законної реакції на нього.

Проте цього мало. На могутню комуністичну пропаґанду слід відповідати її спростованням, ще могутнішою контрпропаґандою ідей особистої, політичної і національної волі, треба, щоб голос демократичної правди заглушував голос антидемократичної брехні. Чи здатна на це сучасна демократична пропаґанда на чолі з „Голосом", який подеколи звуть „Шепотом Америки"? На жаль, ніби не здатна. І це не лише через іґнорування нею національної, особливо української, проблеми, і не лише через недостатню ідейну витриманість, цілеспрямованість і насиченість його програми, засмічення її безідейним, а часом і сумнівним матеріялом. На нашу думку, навіть визнавши цілковиту слушність цих закидів, треба визнати й те, що вони скеровані не цілком на належну адресу, доки „Голос Америки" не є незалежною від Департаменту Стейту самодіяльною п р о п а ґ а н д и в н о ю одиницею. Та припустімо навіть, що „Голос Америки", як і „Вільна Европа", стали потужними осередками ідеальної змістом радіо-пропаґанди. Чи не будуть і тоді їхні голоси лунати переважно в порожніх просторах, бо в СССР радіоприймачі мають менш як 1% населення та й в країнах, відданих на поталу чекістів і „сексотів", мало хто з цих нечисленних власників радіоприймачів відважиться підійти до них під час висилань „американських імперіялістів". До того ж не слід перебільшувати ефекту радіовисилань за залізну заслону. Прихильні чи з фанатизму, чи з власних вигід до влади гнобителів лишаться глухими до голосу правди, тим часом мільйони уярмлених на власні очі бачуть цю правду й без того. Зрозуміло, пропаґанда потрібна й там, по той бік залізної заслони, і то ще ширша, ще глибша, ще сильніша, ніж вона є тепер, бо багато є під Совєтами людей, що, знаючи правду свою, не знають правди чужої. Проте з іще більшою силою голос правди повинен лунати саме тут, по цей бік заслони, а цього якраз, на жаль, і немає.

Не можна заперечувати великого назагал пропаґандивного значення того самого „Голосу Америки", „Вільної Европи", демократичної преси, громадської антикомуністичної акції у вигляді різних „походів за правду", „тижнів волі" тощо. Проте порівняно з пропаґандою совєтською наша пропаґанда здається і недостатньою і млявою. Альбанця переконав у комуністичній „правді" просовєтський фільм, а чи багато ідейно витриманих і переконливих антисовєтських фільмів бачимо в тій самій Америці? Чи багато бачимо і антикомуністичних плякатів, літючок, брошур, маніфестацій? Чому так мало у нас організацій і видань з загостреним пропаґандивним цілеспрямованням? Чому їх так мало зокрема поміж нашою іміґрацією, такою багатою на пропаґандивний матеріял? Чому так рідко можна почути їх голос? Чому ми досі не маємо пропаґандивної преси типу тижневиків, видаваної англійською мовою і приступної ширшим колам американської людности і ціною, і тиражом, і повсюдним поширенням? Цих „чому" може бути безліч, і не завжди саме посилання на фінансові труднощі може дати на них задовільну відповідь.

Поруч з тим віддамо належне большевикам: в їхній пропаґанді є багато такого, чому нам слід було б повчитися. Зрозуміло, не в методах ошуканства й брехні, які потрібні тільки тим, хто пропаґує неправду, а в самій організації пропаґанди, в умінні тим чи іншим способом проштовхнути її в усі шари людности, в усі навіть найвіддаленіші й найглухіші закутки земної кулі, надати їй, сказати б, тотального характеру. Отакою тотальною в суті й перманентною в часі мусить стати й демократична пропаґанда, щоб почути себе в силах не лише вийти на двобій з комуністичною неправдою, а й подолати її. Треба зробити цю пропаґанду суцільною, безперервною, повсюдною, послідовною, ясно цілеспрямованою, універсальною і гнучкою. Треба вживати для неї найрізноманітніших організаційних і змістовних засобів, проникаючи нею і крізь шпари буденного побуту в найглибші тайники суспільного оточення.

Неодмінною п е р е думовою успіху такої тотальної пропаґанди є участь в ній кожного політично свідомого й демократично настроеного громадянина, незалежно від його американського ж и т т є в о г о стану. В демократичній країні ніхто не може стояти осторонь неї, покладаючись на когось іншого, вважаючи це справою лише урядових чинників і громадсько-політичних організацій, а не справою всього суспільства в цілому і кожного його члена окремо. Матеріялу, засобів для такої пропаґанди багато. Навіть пишучи комусь листа або випадково розмовляючи з незнайомим, треба пам'ятати, що часом одне доречно вжите слово правди може зміцнити віру або захитати невіру в неї тих, що нерішуче стоять на ідеологічному роздоріжжі, кинути сумнів у збентежену комуністичною пропаґандою свідомість. Треба замість окремих розпорошених в часі й територіяльно „кампаній" вести безупинний „похід за правду", але треба, щоб і кожен з нас почував себе хрестоносцем того походу, почував себе на варті нашої спільної правди і доводив це ділом, хоч яким дрібним і маловартісним воно йому здавалось.

З цього погляду не можна не вітати керівної ідеї „Загальної Ради Американської Єдности" в її „Листах з Америки" або активности колишніх антифашистівських партизанів в Італії, що оце створили організацію „Партизанів цивільної оборони" для боротьби з комуністичною пропаґандою і підривною роботою. Багато може бути й інших форм і способів такої пропаґандивної діяльности, залежно від її об'єктів та обставин оточення, — отож кожен може знайти в ній своє місце й знаряддя. Особливо повинні не забувати цього наші нові іміґранти з Европи, що, обізнавшись із страшною совєтською дійсністю з власного досвіду чи з безпосередніх джерел, можуть дуже прислужитися успіхові антикомуністичної пропаґанди. А що не не є самою ілюзією, про це свідчить хоч би фінал розмови з тим самим впертим, здавалось, альбанцем. На ущіпливе питання, чому ж він не їде тепер до Альбанії, куди до останньої війни він що 2-3 роки їздив на кілька місяців (отакі подорожі спроможні робити в „к а п і т а л і стичній" Америці „експлуатовані" робітники!), цей трохи збентежений вже совєтофіл відповів, що він і мав був такий намір, і тут же, нерішуче запнувшись, спитав: „А якби там мені не вподобалось раптом, — як ви гадаєте, чи пустять мене назад?" Якби після такої розмови цей трохи захитаний вже в своїй вірі комуністичний поплечник, пішовши до кінотеатру, побачив там совєтських робітників не в шовкових кріслах в розкішних палатах, а за голодною юшкою у відгородженій диктом комірчині, або на „допиті" в совєтській катівні, або за дротами сибірського концетраку, якби у випадковій розмові з кимсь він ще й ще раз почув хоча б одне, але живе й переконливе слово непідфарбованої правди, — скільки о-таких політичних дітей нарешті повірили б в неї, зробились би її неофітами!

М. Сіверський.

У БОЛЬШЕВИЦЬКІМ МІШКУ

(Спогади колишнього плужанина).

10)

Я пояснив все, стараючись не хвилюватися, оповів про себе більш детально, пояснив, що я учень проф. Плевака та Білецького та що я викладав українську мову та літературу у ветеринарному Інституті. Він усе вислухав уважно і сказав:

— Знаю я цих професорів досить добре, мав з ними немалу мороку, бо совєтська влада вимагає, щоб усі вчителі як нищих так і вищих шкіл були марксистсько підковані. Я сам кілька разів читав лекції з діялектичного марксизму для професорів Університету, але бачу по обличчях, що вони туго сприймають це вчення. А треба його знати добре, бо без нього не можна викладати жадної дисципліни в школі.

— Ну, а як же вам працюється в редакції журналу, як ваш відповідальний редактор тов. Івановський. Я знаю його як освічену і культурну людину?

Я відповів, що цілком задоволений своєю працею та поводженням відповідального редактора, дякував за дозвіл брати книжки з Книжкової Палати, та вибачившись, що потурбував його, збирався відійти. Але Скрипник зупинив мене біля самих дверей його кабінету і прощаючись зі мною, сказав:

— Якщо Вам потрібна буде моя допомога, то прошу ласкаво до мене зайти без жадних формальностей і що буде можливо я зроблю!

Подякувавши йому за все, я вийшов з кабінету і зараз же пішов до Книжкової Палати. Там працювала моя добре знайома пані Розалія П. Я звернувся до неї, даючи їй дозвіл від самого наркома. Вона мені погратулювала, що я маю дозвіл на користання книжками і газетами і дала мені можливість працювати над потрібною мені літературою. Я регулярно відвідував книжкову палату і використовував усі матеріяли, що мені потрібні були для викінчення моєї дисертації.

Друга зустріч з М. Скрипником була у коритарі Народного Комісаріяту Освіти. Я йшов до свого головного редактора, як мене перестрів Скрипник, зупинив і питається:

— Здається ваше прізвище — Сіверський?

— Так, Микола Олексієвич!

— Це ви до мене приходили по дозвіл до Книжкової Палати? Ну, якже вам там, чи мали все, що потрібне для праці?

— Так, Микола Олексієвич, я використав для своєї дисертації всю потрібну мені літературу і вже кінчаю цю працю!

— Добре, як будете її захищати, то незабудьте сказати мені, я також хочу бути присутнім, коли Ви її читатимете?

Я був вражений цим проханням, але звичайно обіцяв повідомити його. Проф. Плевако і Коряку я сказав про мою ромову з Скрипником і вони були дуже вдоволені з того, що нарком збирається відвідати їхню катедру.

Скрипник звичайно не був на тих зборах, де я захищав свою дисертацію, бо його не було в Харкові, але всі його чекали і готувалися до зустрічі.

Третій раз я зустрівся з Скрипником, коли у відділі вищих шкіл, сектор аспірантів й наукових співробітників, робив випис з протоколу комісії, що приймала мою дисертацію. Я чекав у канцелярії цього відпису, що його робив секретар відділу, коли до цієї ж кімнати зайшов Скрипник. Зараз же всі службовці посхоплювалися з місць і стоячи віталися свого наркома. Я стояв осторонь від службовців і не знав, що мені робити — чи залишатися в цій кімнаті чи на цей час вийти з неї. Але Скрипник, бачучи мою розгубленість, підійшов до мене і вітаючись, запитав:

— А Ви що тут робите?

Я відповів. Він згадав, що збирався бути на цьому засіданні, але з жалем ствердив, що щось йому перешкодило. Я в душі був дуже радий, що його не було тоді на засіданні, бо і без того я страшенно нервував. А тут ще б нарком приїхав на ці збори, то я зовсім би спікся.

— Шкода, що я не був! Ну, нічого не вдієш, ви ж мені обов'язково принесіть вашу дисертацію, коли буде видрукована.

Я йому це обіцяв зробити, і коли вона вийшла в світ у виданні „Книгоспілка", то я заніс аж два примірники для нього, передавши їх його особистому секретареві.

Бачив я Скрипника ще разів зо три в коритарях наркомосвіти, він зустрічаючись зі мною вітався і завжди щось казав при привітанні. У травні місяці 1933 року він застрілився у себе у кабінеті. Злі язики казали, що він застрілився ізза своєї молодої жінки-студентки університету, яка нібито гуляла з шофером Скрипника. Йому самому було уже біля 70 років, але він ще добре тримався і виглядав куди молодше від своїх років. Але пошепки розповідали співробітники НКО, що нагінки на Скрипника, старого большевика, одного з найближчих приятелів Леніна, почало ЦК ВКП(б) та політбюро з того часу, коли він хотів, щоб на Україну приїхали 14,000 вчителів народніх шкіл з Галичини, аж до того часу поки не буде приготовано потрібної кількости своїх вчителів. Його обвинувачили в українському буржуазному націоналізмі і з того часу він уже був у неласці політбюра та ЦК ВКП(б). Він захищав до певної міри уобленість України і не ішов на поклін до свого „старшого брата" — руського народу та всевладного ВКП(б), яке дивилося на Україну як на свою колонію. Це нібито і було причиною до самогубства Скрипника.

8.

Мої зустрічі з Миколою Хвильовим спочатку були на роботі в Державному Видавництві України, а потім, коли він переїхав до будинку „Слово", де він дістав собі мешкання, то у нього на кватирі.

Вперше я познайомився з Хвильовим у приміщенні ЦК „Плугу", куди він зайшов у літку 1926 року у супроводі С. Пилипенка. Тоді він мені подобався своїм простим поводженням і щирістю. Згодом я з ним дуже часто зустрічався у Державному Видавництві та в клюбі ім. В. Блакитного.

У клюбі ми не раз зводили дискусії з приводу творів молодих письменників як то В. Минка, О. Донченка, П. Усенка та інших. Приводу їхніх творів виступили критик Іван Момот, проф. В. Коряк, С. Пилипенко, М. Хвильовий та багато інших. Між іншим М. Хвильовий завжди брав під свою опіку молодих початківців, згадуючи як він також був початківцем і на нього нападали, теж критикуючи його перші твори: поезії і прозу „Сині етюди", як він захищався, як за нього в оборону став В. Коряк. С. Пилипенко був дуже вдоволений з того, що критика прихильно зрештою ставилася до творів цих молодих письменників, бо ж то ще тоді були „плужанами", що згодом організували свою творчу групу, яка працювала навколо журналу „Молодняк", але яка ідейно була зв'язана з „Плугом".

Кооперативний З'їзд Америки

В першій половині жовтня відбувся в Шікаґо Кооперативний З'їзд Америки. Такі з'їзди відбуваються що два роки. На з'їзд прибули делеґати від кооперативних установ у різних стейтах, від Вермонту по Каліфорнію. Заступлені були кооперативи споживчі, банкові, сільсько-господарські, будівельні і ін. Прибули теж делеґати з Швеції, Данії і Японії. Видно, що кооперативний Рух Европи, що так добре просперував до війни, дістав сильний удар, а за залізною заслоною його вже цілком знищено. Японію репрезентував Др. Таґава, який має в Токійо кооперативну лічницю зі 120 ліжками. З американських стейтів найкраще був заступлений стейт Мінесота, де живе дуже багато шведів, які потворили масу різного роду кооператив.

Українським кооператорам в Шікаґо цікаво було, як виглядає кооперативний з'їзд в Америці й взагалі кооперативний рух. Тому визначні наші експерти кооперативного діла на Західній Україні взяли участь у з'їзді. У нас в Шікаґо добра сотня визначних кооперативних діячів, що намагалася двигнути Україну з господарського застою та збагатити її кооперативами різного покрою. Є ще друга сотня звичайних фахівців-кооператорів.

Учасниками Кооперативного З'їзду були: Інж. Ілля Семянчук, директор Центро-Союзу, бувший посол Інж. Богдан Білинський, директор Окружного Союзу, А. Атановський, директор Районової Молочарні і директор Повітового Союзу, Вол. Тимцюрак, прокурент банку Господарства Краєвого, О. Дацко, директор Центро Союзу, Роман Мицик, директор Промислового Банку у Львові популярно названим Промбанком, Інж. Антін Артимович, директор українського банку „Віра" в Перемишлі.

На Україні під польською окупацією це були визначні люди. За малими вийнятками це бувші старшини У. Г. Армії. Сотник Тимцюрак був навіть довший час військовим адютантом диктатора Петрушевича. В Америці ті наші кооператори по своєму фаху не працюють, але мають надію, що ще будуть. Тому й інтересуються кооперативним рухом в Америці.

На закінчення з'їзду відбувся Кооперативний Бенкет, на який наша сімка потягнула й мене. Мовляв, треба, щоб хтось зі старих іміґрантів прийшов і тим засвідчив, що й вони інтересуються Кооперативним Рухом Америки.

На бенкеті, як взагалі на всіх американських бенкетах, по коротких привітах, приходять веселі точки, співи й жарти. Разом всі ми співали „Ю ар май саншайн" й інші веселі пісні, тримаючи себе взаїмно за рамена. Для наших кооператорів це дивно виглядало й за поважна хвиля була на того роду пісні. В рідному краю такі з'їзди й бенкети були на висоті завдань, мали свою повагу й вміли задержувати авторитет, але — що край то обичай.

Головним бесідником на бенкеті крім п. Линколна (знався особисто з покійним дир. Павликовським!) визначного американського кооператора, промовляв губернатор Федерального Резервового Банку в Шікаґо п. Мерінер Еклес. Він витав з'їзд від федерального уряду. Визначний американський банковець видвигнув деякі цікаві думки щодо кооперації, інфляції й федеральної господарки. Казав, що кооперація в Америці не розвинулася як треба, бо: кооперативний рух твориться серед біди а не добробуту: проти кооперації був приватний капітал т. зв. „прешюр ґрупс", які не давали змоги кооперативним установам координуватися; вкінці й сама держава боялася 100% кооперації, бо тоді запанував би державний соціялізм, отже свого роду диктатура.

Відносно інфляції Еклес твердив що забагато грошей в кишенях консумента творить інфляцію. Народ, що має багато грошей, не знає що з ними робити, хоче їх позбутися, купує що може й тим підбиває ціни вгору. Другою причиною інфляції, це зріст кредиту й заробітньої платні. Щоби здержати інфляцію, себто недопустити до обезцінення гроша а тим самим до девалюації сирітських й старечих рент, асекураційних поліс й банкових ощадностей, треба перенести людські гроші до державної скарбниці. Треба ослабити купну силу консумента наложенням податків і здержанням кредитових позичок. Якби Америка могла збільшити продукцію й виробити стільки товару, що стало б для кожного для закупу, тоді не було б інфляції. А що бракує товарів, домів авт і річей хатньої вжиточности, за якими є великий попит, то маємо інфляцію. Звичайний закон попиту і купна! Щоб не довести до зубожіння населення і надто не знизити покупної спроможности населення, уряд мусить бути добрим економістом. Не можна боротися з інфляцією назначенням максимальних цін, бо того роду економіка лише здержує інфляцію, але її не лічить. Уряд мусить починати від себе й бути ощадним. Мусить подбати, щоби кожний платив податки, а навіть і ті установи, що нині їх не платять, а до яких він зарахував кооперативи, церкви, а навіть Федеральну Пошту що приносить дефіцит замість доходу. Всякі допомоги уряду т. зв. „порк берел" це витрата часу, гроша і ширення деморалізації. Треба знизити попит консумента за товаром, якого Америка через війну не може настачити. Попит за товарами повинен рівнятися продукції. Справа ця представляється в Америці зле, бо від 1946 року цей попит зріс з 19 до 40 біліонів долярів, а за цей самий період часу сума морґеджів, себто банкових кредитів зросла за 4 роки до такої висоти, як за останніх 150 років перед 1946 роком. Отже треба обмежити й банковий кредит!

Зачепив Еклес й політику. Радив приняти червоний Китай до Об'єднаних Держав. Чому? Тому, що червоні є фактично господарями Китаю й з ними нам хоч чи не хоч треба жити, а ніде не сказано, що большевиків до Об'єднаних Держав не приймається. Раз принято Тіта і Сталіна, то чому не приняти ще й Китай! Далі заявив, що для Америки є дві альтернативи. Перша: Поступати, як до війни в Кореї, роздавати добро на весь світ, думаючи, що тим можна купити мир і Советський Союз. Притім не треба забувати, що наші ресурси не є невичерпні, бо Америка має всього 10% всіх світових ресурсів, а 6% населення. При того роду державній політиці можна Америку не лише ожебрачити, але в додатку можна ще й втратити свободу. Друга: Загальна мобілізація Америки, і всіх її ресурсів. Зміна способу думання, що, мовляв, не любимо великих армій і т. п. Ціна війни величезна, але вона стає ще більшою, як народ непроготовлений до неї не лише мілітарно, але й духово. Ті всі ресурси держати в поготівлі, а не роздавати їх бо Америка не має їх досить, щоб піддержувати цілий світ. Знов советським диктаторам треба протиставити силу!

Америка мусить скоро, з Советами чи без них, заключити мир з Японією і Німеччиною, дати їм дипломатичні признання і не пхати їх в обійми Советів.

Такі й інші цікаві думки висловлював цей високий державний урядовець Міністерства Скарбу. Варто було бути на того роду імпрезі!

Степан Куропась

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

23. От що люди пишуть!

Кілька тижнів тому ми попрохали читачів цих щотижневих статтів надіслати до Загальної Ради Американської Єдности копії листів, що вони написали закордон. Ми дістали чимало листів і часто-густо дуже цінних.

Нижче подаємо листа, написаного одною панею, що живе в місті Ітака, Ню Йорк, до її родини у Центральній Европі. Ми подамо лише кілька уривків, але і з них видно, що весь лист, від початку до кінця, є прекрасною зброєю у поході за правду.

„Я не можу писати надто часто або виписувати довгі листи, бо я завжди дуже занята. Я є сама собі господиня і тепер не потребую йти на працю як робітниця.

„Наші вороги люблять казати, що ми є країною капіталістів, але я почуваю, що наша країна належить робітникам, бо все робиться для того, щоб робітники жили у добробуті. Ми працюємо 40 годин на тиждень, ми не працюємо по суботах, а найменша оплата за годину працю становить 75 центів...

„Ми маємо також вакації. Мій чоловік дістає три тижні оплачених вакацій кожного року. Цього року ми їздили на прекрасний курорт, що нагадує наше Б. озеро... А потім як приємно було повернутися до нашого затишного будиночка. Як розцвіли цвіти в нашому садкові!

„Добре, що Ваш Карл має такі добрі успіхи в школі. Чи там у Вас вчаться музики теж у школі? У нас учні середньої школи можуть брати лекції музики за невеличку оплату.

„Ми би хотіли, щоб люди в усіх країнах світу жили так, як ми. Щоб цього добитися, треба тільки миру, доброї волі, співрозуміння і співпраці з нами".

Це був добрий лист. Наведемо також уривки з другого листа, що його написала жінка, яка живе в Дорріс, Каліфорнія. Ця пані зовсім недавно приїхала до нашої країни, одружившися з залізничим робітником. От що вона пише до своєї рідні в Італії:

„Життя тут прекрасне і легке, можна все купити. Люди живуть у маленьких дерев'яних будиночках, дуже зручних і прекрасно обставлених. Справді треба дякувати Богові! Наше місточко таке ж маленьке, як Вальровіна, але його називають „сіті". Уявіть собі, тут є кінотеатр, міська управа, шпиталь, суд, телефон та телеґраф, церкви, залізнича станція, крамниці і гаражі, школи нижчого та вищого ступня! Чудово! Все пристосовано до того, щоб діти дістали якнайкращу освіту...

„Я була дуже здивована, коли дізналась, які тут чесні люди — і старі і малі. Чи Ви повірите, що майже всі приватні гаражі не замикаються? Велосипеди лишають без охорони просто на тротуарах перед будинками. Пташині двори завжди відкриті... Можете собі уявити, як прекрасно так жити, довіряючи кожному. До мене всі ставляться надзвичайно ввічливо, а я ж і слова не говорю по англійськи! Всі намагаються мені допомогти..."

Подібний лист, звичайно, дає належну відповідь комуністичній пропаґанді з усією її брехнею.

А от ще один лист, написаний громадянкою з Пітсбурґа, Пенселвенія. Авторка написала нам, що вона писала листа так, щоб цензорам не було до чого причепитися і вона зауважила, що якщо Загальна Рада надрукує її листа, то вона використає одержані гроші щоб послати додаткового пакунка з їжою та одежою до своєї батьківщини у східній Европі. Чи не прекрасна думка?

„Не сердься на мене, що я довго не писала. Я була шість тижнів хвора і лежала у шпиталі. Я мала запалення легень, але завдяки пенесиліну та іншим чудовим новим лікам, я досить швидко видужала. І це мені не коштувало ані цента, бо я була забезпечена...

„Марійка уже вчиться в коледжі, а Івась в останній клясі школи. Наші діти вчаться добре і дістають стипендії. Івась хоче бути інженером і дуже цікавиться механікою. Я часом жартома кажу, що він уже мені не синок, а шофер! Він постійно возить мене і до крамниць, і до міста, і на село. Насправді він є дуже гарний хлопець.

„Коли він приходив до мене в шпиталь, то казав, що побудує будиночок для батьків, щоб вони мали де жити на старість. І я певна, що він це зробить, як Бог дасть йому здоров'я, бо він здібний хлопець і має сильний характер, а також зможе відкладати трохи ґрошей кожного тижня, як це всі роблять у нашій країні!"

На жаль, ми не маємо змоги надрукувати це листів, присланих нам нашими читачами.

Можливо, зробимо це наступного тижня. Тим часом ми сподіваємось, що наведені приклади допоможуть нашим читачам. З них видно, як легко і природно можна написати про Америку — написати лише правду про свою родину до друзів закордоном.

Кожний такий лист є добрим ділом на користь Дядька Сема. Кожний такий лист допомагає правді перемогти брехню.

Цеє стаття із серії щотижневих статтей, поширюваних тепер Загальною Радою Американської Єдности з метою допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по всьому світу. Якщо у Вас є якісь питання або побажання щодо того, як зробити листи закордон ще ефективнішою зброєю у поході за правду, то напишіть листа до редактора, або до Загальної Ради Американської Єдности: Common Counsil for American Unity, 20 West 40 St., New Yorn 18, N. Y.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

УКРАЇНСЬКА СКИТАЛЬЧА РОДИНА ПЕРЕСЕЛЕНА З ТЮРМИ ДО ІНШОГО СТЕЙТУ.

До нашої редакції наспіло не менше як десять вирізків різнородних газет вже після випущення з тюрми в Ламар, у стейті Колорадо, Федора й Наталії Тимошенків. Справа набрала розголосу тому, що арештовано Богу-духа винного діпіста мабуть тільки тому, що він не знав англійської мови і не міг пояснити, про що йдеться.

Тимошенки, як писали газети, попали в спір з родиною латишів, які працювали на фармі Джеймса Ромера. Ромер, як твердив, зазнав погроз від Тимошнека і завіз чоловіка й жінку до шерифа, який їх посадив у тюрму ніби тому, що вони не надаються до життя в Америці, хоч не є комуністами. Місцева й околична преса підняла цю справу і спонукала до діяння різні чинники. Насамперед родина латишів, з якими нібито Тимошенки посварилися, заявила прилюдно в газетах, що між українцями й латишами нема ніякого „історичного спору", бо Україна не межує з Латвією. Потім вмішався один поляк з Денвер, який написав, що то важко загалом приноровитися новим іміґрантам до нового життя в Америці. Вмішалися сусідні пастори, священики, громадські діячі і впродовж тижня була сензація в двох стейтах: Колорадо і Мизурі. Це тому, що найближча українська катол. парафія є в Ст. Джозеф, Мо. у стейті Мизурі, звідки приїхав тамошній парох, теж діпіст, о. Дмитро Блажейовський, якому дали дозвіл відправити співану Богослужбу в церковно-словянській мові в римо-кат. катедрі св. Павла в Денвер. З цієї нагоди появилися описи українського Богослуження з неділі 8. жовтня, під час якого співали околичні діпісти.

Вершком того розголосу було інтервю редактора щоденника „Раки Мавнтен Нюз" з 12 жовтня з редактором Володимиром Душником, який припадково в тому часі виїхав в ці околиці іменем Краєвої Кат. Добродійної Конференції і широко пояснив справу переселення, подав причини непорадности деяких переселенців і виказав потребу співпраці всіх чинників при пристосуванні до нових обставин свіжих діпістів, які становлять цінний вклад у розвиток Америки.

Епопея, списана з нагоди арештування Тимошенків, інформує остаточно світ, що їх забрано до стейту Мизурі і там приміщено на іншій фармі на загальне вдоволення всіх, коли суддя випустив з тюрми цю родину, стверджуючи, що її арештовано без підстави. Тимошенки заявили, що вони радше вмруть, а не поїдуть у підсовєтську Україну.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. М. ВЕТУХОВА „НОВІ ТЕЧІЇ В БІОЛОГІЇ".

22 жовтня в Ню Йорку відбулися відкриті збори Української Вільної Академії Наук в ЗДА, на яких професор голова Президії УВАН на ЗДА М. Ветухів зачитав доповідь „Нові течії в біології".

Цю доповідь професор Ветухів побудував на основі власних концепцій і досліджень, над якими працював довгий час і продовжує працювати далі, також він використав матеріяли останнього Всеамериканського Конґресу Біологів у вересні ц. р. в місті Коломбус, Огайо, якого учасником був як дійсний член Американського Інституту Біологічних Наук.

В своїй доповіді проф. Ветухів зупинився на трьох проблемах: 1) Сучасний стан науки про спадковість властивостей живих організмів — рослин, тварин і людей, 2) Проблеми еволюції і мінливости популяцій згаданих арганізмів і 3) Людина, як об'єкт біологічних досліджень та сучасні погляди на філософічні, соціяльні і політичні проблеми з позицій біології.

Доповідь була багата матеріялами і теоретичними узагальненнями і викликала великий інтерес у присутніх та жваву дискусію. Найбільше зацікавлення викликала третя частина доповіді, бо нові концепції в біології приводять до зовсім нових поглядів на людське суспільство, на історію людства, на його культуру. Професор Ветухів звернув особливу увагу на праці видатних англійських вчених Юліяна Гекслі та Дарлінгтона американських проф. Добжанського, проф. Меллера, проф. Стертеванта, які за останні роки багато зробили в розробці згаданих проблем.

Освітлені в доповіді нові теочії в біофлогії можуть незабаром зовсім змінити погляди на життя окремої людини і на процеси в людському суспільстві.

Д.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

О. Д-Р ВАСИЛЬ ЛАБА В КАНАДІ

Едмонтон, Алберта (ПБ). — До Едмонтону, як осідку апостольського екзерхату Західної Канади, приїхав зі скитальщини о. мітрат д-р Василь Лаба та замешкав в палаті Кир Ніля. Особа новоприбулого церковного достойника широко відома українському загалові. В часі визвольних змагань він був начальним капеляном УГА, був ген. вікарієм камянець - подільської єпархії в часі еміґрації за Збруч, професором Богословської Академії та деканом богословського виділу. Він автор багатьох наукових богословських праць, дійсний член НТШ і БНТ. На скитальщині єп. Кир Іван назначив його на ректора студій новоутвореної Духовної Семинарії в Гіршберґу (Баварія), звідки семинарія перенеслася до Кулемоборґу (Голяндія). З хвилиною її звинення переїхав до Західної Канади. Тут число священиків уже зросло до 60.

ЗАСУДИЛИ о. І. ГУНДЯКА ЗА ОБИДУ ЧЕСТИ

Ню Бронсвик, у стейті Ню Джерзі. — Щоденник „Ди Дейлі Говм Нюз" з 7 листопада поміщує вичерпні вісті про судову розправу проти о. Івана Гундяка, пароха української православної церкви св. Димитрія з Картерет, . Дж. за обиду чести парафіянина Павла Бамбурака, поповнену 25 вересня 1949 року в церкві. За звідомленнями цього щоденника, як теж і щоденника „Перт Амбой Івнінґ Нюз" з перебігу судово розправи, виходить, що о. Гундяк накинувся обидливими словами на Бамбурака після Богослуження за те, що він станув на чолі парафіяльного комітету, який був в опозиції до пароха. Після переслухання свідків вудейська лава признала о. Гундяка винним, а суддя засудив його на заплату позовникові $500 відшкодування за обиду чести. Підчас розправи в суді слідна була ворожнеча між двома групами, з яких одна підтримувала позовника, а друга пізваного до тієї міри, що суддя остеріг приявних перед спробами виявити ворожнечу ділом у суді.

ВІДЛОЖЕНО ВІДКРИТТЯ ДОМІВКИ Л. М. КЛЮБУ

Ню Йорк, 9. листопада. — З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що заповіджене на найближчу п'ятницю (10-го листопада) відкриття нової домівки Клюбу при 149 Друга Евеню не відбудеться, з огляду на незакінчений ще ремонт приміщення. Святочне відкриття домівки відбудеться в чергову п'ятницю, 17. листопада, в год. 7:30 ввечорі.

МОЖЛИВІСТЬ КОМПРОМІСУ В СПРАВІ ОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ

Париж, 9. листопада. — Тут висловлюється перековання, що в довгій дискусії остаточно полагоджено суперечності та промощено шлях американсько-французькому договорові в справі озброєння Західної Німеччини та включення її в загальну західно-европейську оборону. Компроміс досягнено в тому напрямку, що Злучені Держави докладуть відповідних зусиль для здійснення Пляну Шумана щодо злиття німецької і французької стальної і вугільної індустрій, — а Франція, натомість, відступить від своїх дотеперішніх домагань, щоби німецькі військові формації були менші від дивізії та щоби французькому збросню признати абсолютне першенство перед німецьким. На того роду компроміс вказує факт, що безкомпромісовий в цих справах міністер Мош відступив від переговорів з Вашинґтоном і на його місце прийшов міністер Шуман.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ РІВНОПРАВСТВА В ОБОРОНІ

Бонн, Німеччина, 9. листопада. Західно-німецький канцлер Конрад Аденауер заявив вчора в парляменті, що Західна Німеччина дасть відповідний вклад в оборонну підготовку Західної Европи тільки тоді, як вона матиме під цим оглядом рівні права та буде членом коаліції досить сильної, щоб могти протиставитись совєтській аґресії. Він вважає, що суперечності зі Совєтським Союзом можна буде полагодити тільки тоді, як західна добра воля буде піддержана теж наявністю відповідної реальної сили. При цій нагоді д-р Аденауер виявив, що в Східній Німеччині стаціонує поверх 30 совєтських дивізій та що прикриті уніформами „народної поліції" і „поготівля" (Берайтшафтен) комуно-німецькі військові частини будуть збільшені в наступному році до 150 тисяч, а в 1952 році виноситимуть 300 тисяч вояків. У них тепер вмовляється „священне завдання визволити" Західну Німеччину від „американських імперіялістів".

НОРМАЛЬНИЙ СТАН В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ

Сеул, Корея, 9. листопада. — Тоді, як в Північній Кореї ще продовжуються бої та існує можливість нового грізного розвитку у зв'язку з комуно-китайською інтервенцією, в Південній Кореї поступово привертається нормальний стан і нормальне життя. Міністер внутрішних справ заповів, що виїмковий воєнний закон перестане діяти в цілій Кореї на південь від 38-мої паралелі починаючи від сьогодні опівночі.

АМЕРИКАНСЬКІ ІНДІЯНИ МАЮТЬ ПРЕТЕНСІЇ ДО 14 БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ

Вашинґтон. — Верховний Суд має перед собою до вирішення претенсії різних індіянських родів до їхніх колишніх земель, загальної вартости $14,000,000,000. Головні претенсії зголошують індіяни роду Тілламука з стейту Ореґон до земель величини 2,772,580 акрів, вартости $3,128,900 в році 1885 і $14,265,616 відсотків від того року. Спеціяльний конґресовий акт уповажнив суд розглянути цю справу і видати своє рішення. Верховний суд заявив уже, що буде застановлятися над цими претенсіями. Департамент справедливости каже, що як би признати претенсії тих індіян, тоді треба буде розглянути сотню інших зголошень, які загалом домагаються виплати

ІНАВҐУРАЦІЙНИЙ ВИКЛАД о. ІРИНЕЯ НАЗАРКА

Едмонтон (ПБ). — Як відомо, о. Ір. Назарко, ЧсВВ отримав літом б. р. номінацію на наукового дослідника в українських справах на філософічному виділі французького католицького університету в Монтреалі. В середу 18 жовтня відбувся його інавґураційний виклад в авлі того ж університету на тему: „Значення і ціль історії взагалі та історії церкви зокрема". Цим діянням почала діяти катедра історії Української Католицької Церкви в монтреальському університеті. Авля була переповнена добірною публікою. Після викладу вписалося на курси о. Назарка понад 20 слухачів. Тут треба додати, що вже чотири українські вчені викладають предмети українознавства при цьому відділі. Монтреальський університет належить до найбільших і найкращих університетів у Канаді та має права державного університету.

УКРАЇНСЬКЕ ЄВАНГЕЛЬСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

Торонто, Онт. — В днях 30 вересня й 1 жовтня б. р. в приміщенні української пресвитерської церкви в Гамилтон, Онт. відбувся собор Українського Євангельського Обєднання, в якому взяли участь представники українських євангельських громад майже з усіх більших центрів ЗДА і східної Канади. Проповідників було 11. Були зареєстровані чотири віісповідання: пресвитеріяни, Злучена Церква, незалежні євангелики й лютерани. Предсідником собору був пастор М. Фесенко, секретарем пастор. В. Боровський. Після того вибрано Головну Управу: Л. Бучак є головою, В. Боровський, секретарем, С. Салмерс, скарбником.

ЗІ СПОРТУ

УКРАЇНЦІ УЧАСНИКОМ МІЖСТЕЙТОВИХ ЗМАГАНЬ

Команда відбиванки (волейболу) Українського Спортового Клюбу, відомого серед американських спортових кругів зі своєї участи в численних змаганнях в метрополії, як теж змагань у Филаделфії та турніру в Ню Гейвен, одержала запрошення взяти участь у змаганнях між мистцями відбиванки східних стейтів, що їх організує Центральна ІМКА м. Филаделфії в своїх приміщеннях цеї суботи. До цих змагань виступлять українці збірною командою, зложеною зі змагунів українських клюбів Ню Йорку, Нюарку, Коговс та Филаделфії.

ЩЕ ОДНА ПРИГАДКА ДЛЯ СОВЄТІВ ПРО НЕЗВЕРНЕНИЙ ЛЕНД-ЛІЗ

Вашинґтон. — Злучені Держави вислали ще раз пригадку до Совєтів про їхній обовязок звернути Америці гроші за забрані підчас війни воєнні матеріяли вартости одинадцять біліонів долярів. Адмірал Алан Дж. Кирк, амбасадор ЗДА до Москви, дістав відповідну ноту для передачі совєтському заступникові міністра закордонних справ, Андрієві Громико, щоб Росія дотримала своєї обіцянки, що заплатить кошти цих матеріялів „у своєму часі". Громико відповів, що теперішня як попередні ноти ЗДА є предметом студій совєтського уряду.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Т. Шевченка від. 156 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 12. листопада, точно в 2-гій год. пополудні в громадськім домі. Просимо, щоби всі члени як один були присутні, бо є важна справа до полагодження. — Н. Муляр, предс., Ф. Трусь, кас., В. Новак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 12. листопада, в год. 12:30 попол., в Домі Відділів УНСоюзу, 843 N. Western Ave. Просимо всіх на збори. — Т. Шпікула, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 12. листопада в 3. години попол., в Укр. Народнім Домі, 1317 West Fayette St. Усі члени повинні обовязково явитись точно на час. Приводіть нових членів і вписуйте їх до Тов. Січ і УНСоюзу. Просимо вирівнювати свої залеглости. — О. Шмокалюк, предс.; В. Осухівський, фін. секр.; І. Пігуляк, кас.; Г. Туркевич, рек. секр.

ФРАНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 11. листопада, в домі Укр. Горожан на Wakeling St. Початок зборів в год. 7. ввечорі. — Т. Радинський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. листопада, в год. 1. в домівці Укр. Клюбу при 847 N. Franklin St. З огляду на це, що ці збори є передостані в цьому році, тому саме просимо всіх членів, а передовсім довгуючих членів явитися та заплатити всі свої залеглости, бо впротивному разі подається їх до суспензи. Тих членів, які були в нашому відділі і відтак виїхали з Филаделфії, а не повідомили нас, і не подали своїх адрес, а за котрих відділ заплатив кілька місячних вкладок, просимо ласкаво вирівнати свої залеглости, висилаючи моні ордер на руки секретаря: 4040 N. Darien St., Phila., 40, Pa. — І. Чопик, предс.; С. Пилюк, кас. П. Іваш, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ТАРЗАН, ч. 2469. Один пропав, ще один має пропасти

Коли Крімп підніс весло, Великий Луї вистрілив. | — — — — — — — — — — — | Великий Луї нагнувся понад край човна, щоб дістати весло, ... і тоді побачив Тарзана. | Він швидко вистрілив.